

ŠIAULIŲ SALDUVĖS PROGIMNAZIJOS SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS, INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto ir patyčių prevencijos, intervencijos vykdymo Šiaulių Salduvės progimnazijos tvarkos Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190, Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis; Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu 2016 m. spalio 18 d. Nr. XII-2685; Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu 2017 m. vasario 14 d. Nr. XIII-204; Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymu 2011 m. liepos 1 d. Nr. 38-1804.

2. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Šiaulių Salduvės progimnazijos tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) paskirtis – padėti mokyklos bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, emociškai ir fiziškai saugi.

3. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Aprašas nustato smurto ir patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą individualiu, klasės, mokyklos, šeimos lygmeniu progimnazijoje.

4. Aprašas remiasi šiais principais:

4.1. į smurtą ir patyčias būtina nedelsiant reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

4.2. kiekvienas progimnazijos bendruomenės narys, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ar patyčias, turi reaguoti ir nedelsiant jį stabdyti;

4.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų, bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų;

5. Visi mokyklos bendruomenės nariai susirinkimų metu turi būti supažindinti su mokyklos patyčių prevencijos ir intervencijos Aprašo tvarka. Mokiniai bei mokinių tėvai su tvarka, reglamentuota Apraše, turi būti supažindinti tėvų susirinkimų, klasės valandėlių metu. Smurto ir patyčių prevencijos, intervencijos vykdymo tvarkos aprašas skelbiamas progimnazijos internetiniame puslapyje.

6. Apraše vartojamos sąvokos:

6.1. smurtas – tai sąmoningas fizinės ar psichologinės jėgos naudojimas prieš kitą žmogų (ar žmonių grupę), siekiant jį sužeisti, pažeminti, įbauginti ar kitaip pakenkti.

6.2. patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

6.3. patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

6.3.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, uжимas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.3.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

6.3.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

6.3.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių

ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

6.4. patyčias patiriantis vaikas – mokinys, iš kurio yra tyčiojamas.

6.5. patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai).

6.5. besityčiojantysis/skriaudėjas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų.

6.6. patyčių stebėtojas – vaikas, matantis ar žinantis apie patyčias.

6.7. patyčių prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo ir informavimo.

6.8. patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus) ir kitas institucijas.

II SKYRIUS

SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA, PREVENCIJA PROGIMNAZIJOJE

7. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi progimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi progimnazijos direktorius, Vaiko gerovės komisijos nariai, klasių vadovai, direktoriaus pavaduotojas ugdymui, o jos vykdyme dalyvauja visi progimnazijos bendruomenės nariai.

8. Visiems progimnazijos mokiniams taikoma universalioji patyčių prevencija, t. y. 1–4 klasėse – „Antrasis žingsnis“, „Dramblys“, 5–8 klasėse – LionsQuest prevencinė programa „Paauglystės kryžkelės“, gyvenimo įgūdžių ugdymo bendroji programa. Šias prevencines programas klasių vadovai ir dalykų mokytojai integruoja į klasių valandėlių ir pamokų turinį.

9. Smurto ir patyčių prevencijos, intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja Vaiko gerovės komisijos nariai, kurie kasmet:

9.1. inicijuoja ir koordinuoja anoniminės vaikų apklausos vykdymą ir apibendrina jos rezultatus;

9.2. koordinuoja prevencijos ir intervencijos veiklą vykdymą, o mokyklos darbuotojai, pagal jiems priskirtas atsakomybes, įgyvendina numatytas priemones;

9.3. atlieka priemonių veiksmingumo vertinimą analizuodami pasiektus rezultatus, sėkmės veiksnius ir trikdžius;

9.4. teikia siūlymus progimnazijos vadovui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo, mokyklos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje;

9.5. individualiai dirba su smurto ir patyčių atvejais, taiko pagalbą visiems smurtą ar patyčias patyrusiems dalyviams;

9.6. vykdo tėvų konsultavimą ir informavimą smurto ir patyčių prevencijos, intervencijos, saugios aplinkos mokykloje kūrimo klausimais;

9.7. atlieka kitus progimnazijos Tvarkos apraše numatytus veiksmus.

10. Klasės vadovai fiksuoja, analizuoja ir apibendrina smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje. Teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su smurto ir patyčių atvejais.

11. Progimnazijos bendruomenės nariai, atlikdami jiems paskirtas funkcijas, stebi, analizuoja ir fiksuoja smurto ir patyčių atvejus. Apie situacijas informuoja klasės vadovą, pagalbos mokiniui specialistą ir/ar administracijos atstovą.

12. Tėvai (globėjai/rūpintojai) bendradarbiauja su ugdymo įstaiga, informuoja apie pastebėtas ar žinomas smurto ir patyčių situacijas, dalyvauja sprendžiant iškilusias problemas ir padeda užtikrinti vaikui saugią aplinką.

III SKYRIUS

SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA PROGIMNAZIJOJE

12. Visais įtariamų ir realių smurto ir patyčių atvejais kiekvienas progimnazijos bendruomenės narys nedelsiant reaguodamas:

12.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

12.2. jei smurto ir patyčių dalyviui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar mokyklos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba ir pan.);

12.3. primena asmeniui, kuris tyčiojasi, vidaus darbo tvarką ir elgesio taisykles;

12.4. nedelsiant informuoja klasės vadovą ir/arba pagalbos mokiniui specialistą ar administracijos atstovą apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias bei pateikia užpildytą pranešimo formą (priedas Nr.1).

13. Pastebėjus kibernetines patyčias ar gavus apie jas pranešimą:

13.1. išsaugo vyksančių kibernetinių patyčių įrodymus ir apie atveją nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, informuoja klasės vadovą ar pagalbos mokiniui specialistą bei pateikia užpildytą pranešimo apie smurtą ir patyčias formą (priedas Nr.1).

13.2. bendrauja ir bendradarbiauja su ugdymo įstaigos darbuotojais (ar kitais susijusiais asmenimis), teikia papildomą informaciją, esant poreikiui dalyvauja sprendžiant situaciją, kol atvejis yra išsprendžiamas.

14. Klasės vadovas ar pagalbos mokiniui specialistas gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias:

14.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai smurto ir patyčių atvejis;

14.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

14.3. vykdo tolesnę patyčių situacijos stebėseną;

14.4. užpildo pranešimo apie patyčias formas (priedas Nr. 1, Nr. 2, Nr. 3);

14.5. kartojantis smurto ar patyčių situacijai, informaciją perduoda Vaiko gerovės komisijos nariams ir pateikia visas turimas užpildytas formas ar turimą informaciją raštu;

14.6. esant sudėtingesnei situacijai, iš karto inicijuojamas Vaiko gerovės komisijos posėdis.

15. Vaiko gerovės komisija:

15.1. analizuoja gautą informaciją apie galimą ar nustatytą smurto ir (ar) patyčių atvejį;

15.2. vertina situacijos aplinkybes, rizikos veiksnius bei dalyvių poreikius;

15.3. organizuoja situacijos nagrinėjimą, esant poreikiui kviečia susijusius asmenis (mokinį, tėvus, pedagogus, specialistus);

15.4. numato ir skiria pagalbos bei intervencijos priemones;

15.5. koordinuoja pagalbos teikimą mokiniui (ir kitiems situacijos dalyviams);

15.6. bendradarbiauja su tėvais (globėjais, rūpintojais), išorinėmis institucijomis.

15.7. stebi ir vertina taikomų priemonių veiksmingumą;

15.8. dokumentuoja nagrinėtą atvejį ir priimtus sprendimus teisės aktų nustatyta tvarka;

15.9. informuoja mokyklos vadovą, kai smurto ir patyčių situacijoje vienas iš dalyvių yra suaugęs bendruomenės narys bei registruoja patyčių registracijos žurnale (3 priedas);

IV SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

16. Visi dokumentai, esantys asmens byloje, ir duomenys, susiję su smurto ir patyčių atvejais, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti teises ir teisėtus interesus.

17. Visi mokyklos bendruomenės nariai supažindinami su Aprašu.

ŠIAULIŲ SALDUVĖS PROGIMNAZIJA PRANEŠIMAS APIE PATYČIAS

_____

Pranešimo data

Bendrieji duomenys:

Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);	
☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;	
☐ Elektroninės: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).	
☐ Kiti pastebėjimai (įrašyti) _____	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojamumas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Vaiko/-ų, <u>patyrusio/-ių patyčias</u> , vardas, pavardė, klasė:	
Vaiko/-ų, <u>kuris/-ie tyčiojosi</u> , vardas, pavardė, klasė:	
Vaiko/-ų, <u>stebėjusio/-ių patyčias</u> , vardas, pavardė, klasė:	

Informacija apie įvykį, darbuotojo veiksmai:

_____

(vardas, pavardė)

_____

(parašas)

_____

(vardas, pavardė)

_____

(parašas)

Patyčių registracijos žurnale Nr. _____

ŠIAULIŲ SALDUVĖS PROGIMNAZIJA
VEIKSMŲ SEKA REAGUOJANT Į PATYČIAS

Veiksmų seka su:

vaiku/-ais, patyrusiu/-iais patyčias:	
vaiku/-ais, kuris/-ie nukentėjo:	
stebėtoju/-ais:	
patyčių dalyvių tėvais:	
mokyklos darbuotoju/-ais:	
Kita (įrašyti):	

